

Zapojte se
do energetické
koncepce!

Kříže
u starých
cest

Opravené lavice
ve svatojánském
kostele

Pěšky jako naši dědové

Chůze je geniální a nízkonákladový způsob přemístování. Člověk (nebo kterýkoliv jiný pozemský tvor obdařený nohama) se přesouvá krajinou a pozvolna mění úhel pohledu na svět.

Poměrně nízká rychlost tohoto pohybu může být vnímána jako nevýhoda, ale existuje metoda, jak ji změnit na jedinečnou kvalitu. Nejdřív si musíte udělat jasno v hlavě a čas. Máte-li zdravé nohy a plíce, přiměřeně se obléknete – a vyrazíte. Takovou svobodu a tolik času a příležitosti k pozorování vám žádná jiná aktivita neposkytne. Obliba poutního turizmu v posledních letech stoupá. Je to logická reakce na přetechnizovaný a uspěchaný svět, který nás obklopuje. Únik z virtuální reality do skutečného světa, který si můžete donekonečna osahávat, vracet se a objevovat prvnímu pohledu skrytá zákoutí.

Když se ocitnete u nás ve Svatém Janu pod Skalou, a nebudete mít úplně jasno, kam míříte, zatočí se vám hlava. Množství tras, které tudy procházejí, je zarážející. A od letoška jich tady bude na vybranou zase o něco více. Udělejme si krátkou rekapitulaci, které cesty do tohoto starodávného poutního místa míří. Technicky vzato jde o křižovatku dvou tras, značených Klubem českých turistů jako červená (Beroun – Karlštejn...) a žlutá (Vráž – Srbsko...). Z této křižovatky vede odbočka na vyhlídku u kříže na Skále, která se uzavírá přes skanzen Solvayovy lomy do Svatojánského okruhu. Pak je tu ještě poznávací okruh Svatojánské památky. Na této celkem jednoduché struktuře cest je dnes vedeno pět tras: stezka Vojty Náprstka (Beroun – Karlštejn), Svatojakubská trasa Železná, Centrální trasa Via Czechia (z nejzápadnějšího do nejvýchodnějšího cípu republiky), Cesta Česka z Řípu na Blaník (jsme v cíli druhé etapy z Libuší-

na a od nás se vychází do Kamýka nad Vltavou), stezka Jana Husa (z Betlémské kaple v Praze do Krakovce a dále do Kostnice). Brzy se tu ale dočkáme prodloužení dvou již existujících stezek, a to Stezky sv. Ludmily od Tetína přes Svátý Jan do Mělníka a Vintířovy stezky, která dnes vede z Bavoského Niederalteichu do Blatné a prodlouží se kolem nás až do Břevnovského kláštera, kde odpočívají Vintířovy ostatky. Dvě poslední trasy vznikají z iniciativy spolku Svata Ludmila a budou otevřeny letos.

S připomínáním tradic starodávných poutí souvisí také snaha proměnit centrum obce Svátý Jan pod Skalou z prašného parkoviště v pobytovou zónu určenou převážně pro spočinutí a relaxaci poutníků.

O svatém Vintířovi jste doposud možná mnoho neslyšeli. Šanci dozvědět se více máte například ve stále expozici Svatojánského muzea, kam vloni přibyla výstavka o věhlasných poustevnících. Slavnostní otevření nového úseku

Vintířovy stezky proběhne v červnu právě ve Svatém Janu. O víkendu 21. a 22. června, tedy o svatojánské pouti, se v Jáně sejdou zástupci obcí, ležících na prodloužené trase, a bude zde odhalena a požehnána Vintířova lavička. Vintířova stezka nebude značena tak intenzivně, jak jsme zvyklí u tras KČT, ale bude jí lemovat množství zastavení v podobě laviček, uskupení soliterních kamenů nebo jiných výtvarných objektů s naučnými tabulkami.

V rámci zájmové svatoludmilské pouti se na Tetíně dočkáme slavnostního otevření nového úseku Stezky sv. Ludmily, která symbolicky i fakticky propojí místo narození této světice s místem její mučednické smrti. O detailech otevření nových tras budete včas informováni na obecních webech, na sociálních sítích a na www.putovanizakoreny.cz.

Milí čtenáři, kterým směrem a za kterým cílem se vydáte vy? Jestli jste dočetli až sem, máte už myslím dobře našlápnuto.

J. BOUČEK

Pozemkové úpravy dokončeny

Po více než pěti letech úsilí pracovníků Státního pozemkového úřadu, geodetů a projektantů, po spoustě konzultací a pochůzek s majiteli pozemků, po řadě schůzek a po sestavení spousty dokumentů se soupisy majetku, po vydání prvního (vloni v listopadu) a následně druhého Rozhodnutí SPÚ (nyní v březnu), mezi kterými pracovníci katastru nemovitostí horečně připravovali nové katastrální mapy, se nyní chystá klíčový okamžik. Koncem března – po nabytí právní moci druhého Rozhodnutí – dojde k překlopení katastrální mapy na mapu novou, plně digitální a naprosto přesnou.

Obec se zbavila několika nepotřebných kousků lesních cest, ale je to bohatě vykompenzováno získáním jiných pozemků, které využíváme nebo můžeme v budoucnu využívat. Nově bude zaktualizována a do majetku obce převedena celá žlutě značená turistická trasa do Vráže, stejně tak hojně využívaná cesta ke kapli Povýšení svatého kříže, plocha amfiteátru nebo trojúhelník lesa na Záhrabské mezi bývalou hasičárnou, dubem a ulicí Vrážská. Do skanzenu se teď ze Sedlce dostaneme po nově katastrálně zmapované cestě, zatím bez turistického značení, kterou vracíme do původního, křovinami zarostlého koridoru.

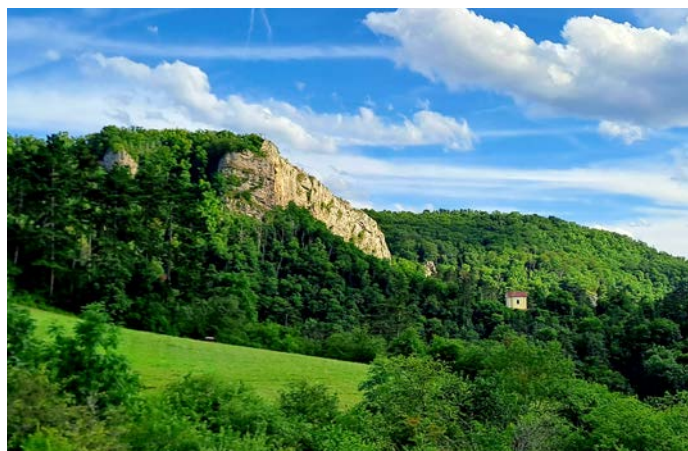
Díky pozemkovým úpravám získal také spolek Barbora konečně kousek vlastního pozemku ve skanzenu. Území

lomu bylo po skončení těžby kompletně převedeno na lesní pozemky, což zneumožňovalo realizaci jakýchkoliv nových staveb. Teď budou v katastru zaneseny rozrůstající se trasy úzkorozchodné železnice a časem tady může vzniknout i výtopna pro parní krasavici Bronhildu. Hezky se zde tedy potkávají a doplňují iniciativy a zájmy spolku Barbora a obce.

Nelekejte se tedy, až koncem

března 2025 uvidíte v katastru zcela novou mapu s jinými čísly pozemků (ale pozor, intravilánu obce se to zatím nedotkne). Dostáváme se tím na současnou maximální míru přesnosti mapy, kde je zaručena odchylka do 13 cm. Dosavadní digitalizovaná „papírová“ mapa neumožňovala větší přesnost, než 2,5 až 3 m.

Třetí tisíciletí se šíří po našich lučinách a skalínách, jara květ se od těchto časů nad naší obcí lepě skví! J. BOUČEK

Přehled místních poplatků

Uvádíme souhrn obecních poplatků v aktuální výši s platností od 1. 1. 2025

POPLATEK ZA ODPADY

(upraveno obecně závaznou vyhláškou č. 1/2022)

960 Kč/rok za každou trvale hlášenou osobu v obci (za třetí a další dítě do 15 let se neplatí)

960 Kč/rok za rekreační nemovitost, kde není nikdo hlášen k pobytu

720 Kč/rok za každou trvale hlášenou osobu, která v daném roce dosáhne věku **70 let a více**

Splatnost poplatku za odpad je 31. března, popřípadě lze hradit na etapy:

- první polovina poplatku do 31. března
- druhá polovina poplatku do 31. srpna

POPLATEK ZA PSY

(upraveno obecně závaznou vyhláškou č. 7/2019)

200 Kč/rok za psa vlastněného osobou hlášenou k trvalému pobytu

300 Kč/rok za každého dalšího psa

150 Kč/rok za psa, jehož držitelem je osoba, která v daném roce dosáhne 65 let

200 Kč/rok za každého dalšího psa, jehož držitelem je osoba, která v daném roce dosáhne 65 let

Splatnost poplatku je 31. března daného roku. Při nedodržení termínu platby je obec oprávněna navýšit poplatek až na 300 %. Od poplatku ze psů je osvobozen držitel psa, kterým je osoba nevidomá, osoba, která je považována za závislou na pomoci jiné fyzické osoby podle zákona upravujícího sociální služby, osoba, která je držitelem průkazu ZTP nebo ZTP/P, osoba provádějící výcvik psů určených k doprovodu těchto osob, osoba provozující útulek pro zvířata nebo osoba, které stanoví povinnost držení a používání psa zvláštní právní předpis.

MOŽNOSTI ÚHRADY

1. bankovním převodem na účet Obecního úřadu **178157718 / 0300**, variabilní symbol viz níže.

2. osobně na OÚ ve Sv. Janu – každé pondělí od 13–18 hod. a středu od 9–12 hod.

3. složenkou na účet Obecního úřadu **178157718 / 0300**, variabilní symbol viz níže.

Variabilní symbol prosím uveďte jako kód ve formátu **xxxxyyzzz**, kde **xxxx** nahradíte rokem, za který hradíte poplatky **yy** kódem části obce (**01** – Sv. Jan, **02** – Sedlec, **03** – Záhrabská) **zzz** nahradíte Vaším číslem popisným/číslem vidění/místním/číselným formát (např. čp. 6 uveďte jako 006, č. 42 jako 042 apod.)

Všechny poplatky lze zaplatit najednou součtem všech adekvátních položek – nutno však rozepsat v poznámce pro příjemce platby. Ideální je ještě do poznámky vypsát vaše údaje – jméno majitele a adresu domu, za který platíte.

Plné znění vyhlášek je zveřejněno na webu obce: www.svatyjan.cz/urad/pravni-predpisy-obce-informace-oznameni-1/

Jak být v obraze

Převratný vývoj komunikačních a informačních technologií a jejich praktických aplikací nás nutí reagovat. Jak jste si jistě všimli, tištěný zpravodaj se nám poslední léta daří vydávat nejvýše čtyřikrát do roka, a pro aktuální informování o dění v obci a připravovaných akcích je tedy naprosto nevhodný. Informace na obecním webu se snažíme pravidelně aktualizovat, zejména v oddílu Kalendář akcí a Aktuality. Tato forma předávání informací vyžaduje pravidelný aktivní přístup na webové stránky, což dnes už většina lidí nedělá. V minulosti jsme ve zpravodaji inzerovali několik aplikací, které vám pomohou sledovat aktuality pohodlně na svém telefonu, popřípadě vás samy na novou informaci upozorní. V platnosti zůstávají dvě varianty, umožňující efektivní odběr zpráv z více obcí:

Aplikace **V obraze**, která je navázána na obecní webové stránky a z nich vám do mobilu posílá odkaz na Aktuality, Akce z kalendáře a Fotogalerii. Odběr má momentálně nastaveno 236 lidí, což převyšuje počet našich obyvatel...

Aplikace Munipolis, přes kterou pravidelně rozesíláme nejrůznější pozvánky a sdělení. V adresáři máme zavedeno 313 kontaktů, z nichž ale jen 35 má nainstalovanou aplikaci. Většina tedy dostává informace mailem, ale u 17 osob mail nemáme uveden. Možnost rozesílat zprávy přes SMS zatím nevyužíváme, protože SMS jsou zpoplatněné. Tuto variantu máme v záloze pro opravdu vážné krizové situace.

Návštěvnost webu je stabilně dobrá. Za rok 2024 jsme měli v průměru 3645 unikátních návštěvníků (UN) měsíčně. Pod 3 tisíce návštěva klesla jen v listopadu, nejvíce UN jsme zaznamenali v srpnu – 4352.

Od rekordních let 2017 a 2018, kdy se průměrný měsíční počet UN pohyboval kolem 6 tisíc, počty do roku 2022 trvale klesaly (měsíční průměr v roce 2022 byl 2963 UN). Od roku 2022 zase zaznamenáváme souvislý nárůst návštěvnosti webu. Bude dobré tento dnes zdánlivě už trochu archaický způsob prezentace informací nepodceňovat! J. BOUČEK

Sčítání návštěvníků v infocentru i v přírodě

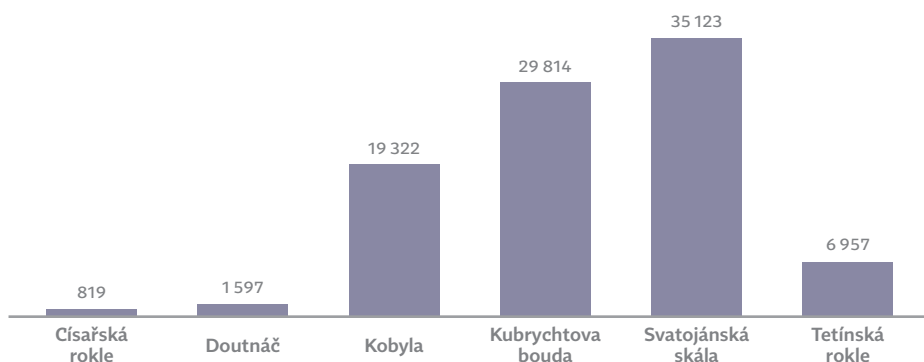
Informační středisko CHKO Český kras vloni završilo čtvrtou kompletní sezónu své činnosti. Za tuto dobu jsme uspořádali devět výstav a více než deset dalších akcí – besed nebo prezentací živé i neživé přírody Českého krasu.

Od Asociace T.I.C. jsme obdrželi certifikát třídy C platný do konce roku 2026 a zároveň jsme byli zahrnuti do statistik této asociace. Loňská návštěvnost více než pět tisíc osob nás staví na 326. místo z 500 turistických informačních center (TIC), která jsou do statis-

tiky zahrnuta. Pro srovnání můžeme uvést, že nám blízká TIC měla tuto návštěvnost: 2,4 tis. TIC a muzeum Tetín, 20 tis. TIC Beroun a 76,5 tis. lidí jeskyně a Dům přírody Koněprusy. Úplně první je TIC T2 na letišti Václava Havla (288 tis.), druhý Aquapark Čestlice (211 tis.) a třetí TIC Adršpach (206 tis.).

Do nám blízkých statistik můžeme zahrnout také čísla ze čítačů, které má AOPK rozmístěné v Českém krasu. Z obsírné zprávy za rok 2023 uvádíme podstatnou tabulku s grafem:

Srovnání návštěvnosti monitorovaných lokalit v období 1. 1. 2023 – 31. 12. 2023

Zapojte se do energetické koncepce!

Obec začíná zpracovávat místní energetickou koncepci (MEK), vysoutěžili jsme k tomu renomovanou firmu PKV BUILD, s.r.o. Ministerstvo průmyslu a obchodu nám k tomuto účelu z Národního plánu obnovy vyčlenilo částku přes 330 tisíc Kč. Zpracovatelské firmě nyní musíme dodat nejrůznější podklady, jako jsou pasporty obecních budov včetně stavební dokumentace, poslední vyúčtování spotřebované energie, informace o způsobu vytápění, revizní zprávy apod. Vyplnili jsme vstupní dotazník o všeobecné charakteristice obce. Podobný dotazník je také připraven pro všechny občany obce, kteří se do MEK chtějí aktivně zapojit, plánují výstavbu FVE nebo ji už mají, chtějí sdílet elektřinu apod. Dotazník je vystaven na internetu zde: <https://forms.office.com/e/rKpwRXXJ3C>. Prosíme veřejnost o urychlené vyplnění tohoto jednoduchého dotazníku!

Koncem března proběhne v obci místní šetření, zaměřené hlavně na obecní objekty a odběrná místa. Vyhodnotíme potenciál pro využití obnovitelných zdrojů energie, a to na obecních i jiných příhodných nemovitostech. Po prvotním vyhodnocení situace proběhne veřejné shromáždění, kde si představíme možnosti úspor a efektivního využití OZE v celé obci. Bude také prostor pro dotazy a konzultace vašich privátních projektů.

Shodou okolností v této době měníme dodavatele elektřiny. Po roce u dodavatele Tedom Energy přecházíme s fixací ceny na dva roky ke společnosti Yello. V rámci MEK budeme optimalizovat dimenzování jističů a vymýšlet další úsporná opatření. JBUK

Červený a zelený kříž

ČERVENÝ KŘÍŽ

V rodinných zápiscích Josefa Melichara, sedláka ze Srbska čp. 10, se mimo jiné uvádí: „Dne 21. května 1908 postaven byl v polích u Hostíma nový červený kříž a dne 26. května byl posvěcen“. To samé je zapsáno v první obecní kronice, kterou založil pan Antonín Melichar, rolník z čp. 10, otec Josefa Melichara, též z čp. 10 (jeden je můj prapraděd a druhý můj praděd). Podepsán byl Jos. Melichar.

Z tohoto záznamu je patrné, že kříž zde stával dávno před tímto datem, protože se v zápiscích uvádí „nový“. Logicky to znamená, že tento kříž byl náhradou za kříž „starý“. Tento, zde uváděný „nový“ kříž se tyčil ještě na přelomu padesátých a šedesátých let minulého století vlevo těsně vedle cesty, která dříve jako jediná vedla ze Srbska do Hostíma a poté do Svatého Jana pod Skalou.

Cesta do Hostíma podél řeky, jak ji známe dnes, dříve nevedla, neboť skály sahaly až do řeky Berounky, která byla dříve nazývána Mží.

Jestli byl kříž skutečně červený, se dnes již nedozvíme. Pamětníci mohou hovořit pouze o dřevěném kříži, jehož snad původní červenou barvu smyly deště, plískanice či jiné přírodní živly.

Ještě několik let byl patrný kamenný základ s plochým železem, na který byl kříž připevněn. Cesta později nebyla používána, protože byla vybudována silnice, která tuto cestu křížuje několik metru od místa původního kříže. Cesta postupně zarůstala a zkázu místa dokonaly neřízené skládky stavebního odpadu a sutí v dobách, kdy všechny pozemky byly všech. Protože se několik patriotů obce snažilo kříž obnovit, došlo v lednu 2016 k částečné asanaci okolí původní cesty do Hostíma a místa, kde kříž stál.

K čemu vlastně kříž v tomto místě sloužil? Zdá se, že patrně sloužil jako jedno z posledních zastavení v krásné krajině mezi poli a rozloučení se svojí obcí pro ty, kteří tudy na kravských nebo koňských povozech absolvovali svou poslední cestu. Cestu k věčnému spánku na hřbitov ve Svatém Janu pod Skalou, kde byli do roku 1942, než byl vybudován hřbitov v Srbsku, pohřbívali obyvatelé Srbska. Stávající červený kříž byl postaven a požehnán přesně po sto deseti letech dne 26. května 2018. Na znovuvzkříšení kříže se podíleli manželé Bokovi, rodina Bastlova, rodina Anýžova, Josef Sojka a další, dubové dřevo dodala paní Miluška Bejlková a kříž z něj vyrobil Vladimír Kabát.

ZELENÝ KŘÍŽ

Rovněž u tohoto kříže nelze s jistotou určit, proč je nazýván právě zeleným. V paměti zůstává jako dřevěný omšelý kříž, který byl někdy v osmdesátých letech poničen vandaly. Umístěn byl oproti kříži červenému vpravo od cesty, asi čtyři sta metrů od červeného a asi sto padesát metrů od místa, kde se cesta do Hostíma noří do lesa. Tyčil se na asi čtyřmetrové skalce. Cesta dále pokračovala úzkým úvozem až do místa, kde je dnes křižovatka do Bubovic. Možná, že i u tohoto kříže byla zastávka pohřebních povozů, ale jistě to byla skutečně ta poslední na katastru Srbska, protože další cesta vedla z prudkého kopce. Říkalo se, že jediná zastávka v tomto úseku byla ta, která byla vynucena, když na krkolomné cestě spadla rakev s nebožtíkem z povozu.

V roce 2011 došlo k obnově tohoto kříže, na níž se podílelo několik nadšenců z Hostíma. Kříž vytvořil umělecký řezbář pan Jiří Kobr za pomoci Filipa Ševčíka, Františka Procházky a Jana Klapuše.

Kříž je nyní doopravdy zelený, zasažený do památného kamene, v němž je vytesán letopočet 2011. Kříž původní je opřený o vedle stojící stromy a vypadá, že bude ještě dlouho připomínat, že i on byl původně ten obdivovaný a uctíváný.

JAROSLAV BASTL, SRBSKO

Přidáváme život do posledních dní

Dobrý den, pane starosto,

hospic Mezi břehy poskytuje komplexní odbornou zdravotní péči nevyléčitelně nemocným dospělým, dětem a jejich blízkým. Myšlenka hospice vychází z úcty k životu a z úcty k člověku jako jedinečné a neopakovatelné bytosti. Hospic nemocnému garantuje, že:

- * nebude trpět nesnesitelnou bolestí,
- * v každé situaci bude respektována jeho lidská důstojnost,
- * v posledních chvílích života nezůstane osamocen.

Naše služby poskytujeme nevládně nemocným a jejich rodinám u nich doma. Dle přání nemocného zajišťujeme potřeby biologické, sociální, psychologické i spirituální. Pečujeme o lidi z okresů Beroun, Rakovník, Kladno, Praha-západ, Příbram. V roce 2024 jsme doprovodili 71 klientů, z toho 9 z Berouna, ostatní z měst a obcí v dojezdové vzdálenosti 30 km od Berouna. Naše nemocné ošetřujeme 24 hodin denně, 7 dní v týdnu. Podmínkou naší péče je přítomnost pečující osoby, většinou je to rodinný příslušník nemocného.

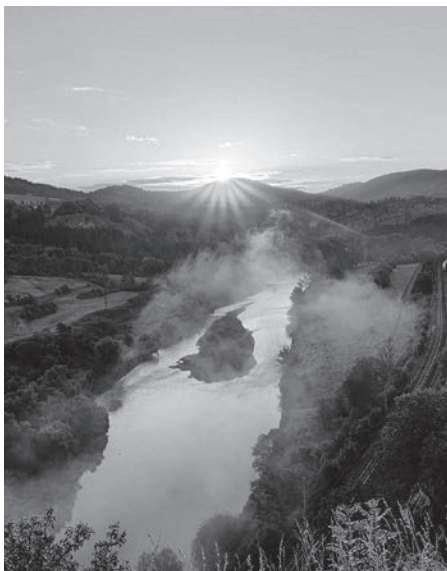
Náš hospic funguje v Berouně už přes dva roky a jsme jediná domácí hospicová péče na Berounsku a okolí.

V poslední době se potýkáme s financováním naší služby. Koncem roku 2024 jsme museli vyhlásit veřejnou sbírku, řešíme, jak službu udržet a hledáme spojence, kteří nám dokážou pomoci. Zdravotní pojišťovny pokryjí méně než 40 % nákladů, zbytek musíme zajistit sami. Celkové náklady na péči jsou 5200 Kč/den a průměrná doba péče o naše pacienty je 14 dní. Což znamená 72800 Kč na pacienta. Pojišťovna přispěje průměrně částkou 2028 Kč/den. Snažíme se oslovit obce, firmy i nadace, které službu podpoří.

Chceme Vás požádat, zda by se vaše obec mohla zapojit a pomoci nám s financováním služby

i pro vaše občany. Samozřejmě nejraději bychom využili od vás dlouhodobé podpory, ale i jednorázová finanční „injekce“ nám velice pomůže. Spočítali jsme, že pokud by nám každá obec, kde jsme pečovali o pacienty, přispěla částkou 20000 Kč, získali bychom přes 1 milion korun. Celkově musíme pokrýt částku 7 milionů korun za rok.

O naši službu je zájem, na naši veřejnou sbírku přispělo přes 900 dárců.

Snažíme se šetřit veřejné finance, naše péče je levnější než hospitalizace a zároveň uvolňujeme lůžka v nemocnicích pro pacienty, kteří se mohou vyléčit. Zároveň v první řadě plníme přání našich nemocných, zemřít doma v blízkosti svých rodin. Věříme, že domov je místem pro život... až do jeho konce.

Vedení hospicu pořádá na Berounsku různé benefiční akce (viz například loňský koncert v refektáři svatojánského kláštera nebo beseda pro hospic Mezi břehy, která proběhla 12. února 2025 v kavárně Jiná káva v Berouně). Na portálu darujme.cz (www.darujme.cz/vyzva/1204713) běží pro tento hospic finanční sbírka a darovat můžeme také přímo na transparentní účet 123-8413730227/0100. Ano, máte pravdu, potřebných je kolem nás hodně, ale zde se jedná o službu, kterou dříve nebo později může potřebovat kdokoliv z nás. Je tedy dobré si připomínat konečnost našich kroků a takovouto službu v zájmu svém i svých blízkých podpořit. Zastupitelstvo obce schválilo na svém posledním zasedání dar pro domácí hospic Mezi Břehy ve výši 30 tisíc Kč.

JUŘÍ BOUČEK

Další podrobnosti o našem hospici můžete získat na www.hospic-mezibrehy.cz a také po domluvě se starostkou obce Lhota u Kladna paní Věrou Nedvědovou (tel. 312 659 129, obec@lhotaukladna.cz) a obce Běleč paní Petrou Vosykovou (tel. 731 158 828, belece@belece.cz). Znájí naši práci, doprovázely s námi svoje blízké a jsou ochotné podělit se s Vámi o své osobní zkušenosti.

Předem Vám nesmírně děkujeme za zvážení možnosti podpory. Náš hospic se bez dárců neobejde. Jakýkoliv příspěvek, i ten VÁŠ, nám pomůže pečovat o lidi v závěru jejich života a podporovat jejich blízké.

S přáním všeho dobrého, s úctou a vděčností za tým hospice Mezi břehy

JANA KLEINMONDOVÁ

PS: Mnoho lidí si myslí, že hospic a paliativní péče jsou o smrti, ale ve skutečnosti jsou hlavně o životě. O životě, který má člověk ještě před sebou. Neumíme přidat dny k životu, ale přidáváme život do posledních dní. Snažíme se, aby byl dobrý až do konce.

Oprava kostelních lavic finišuje

Svatojánská společnost se v rámci oprav našeho kostela také snaží zachovat jeho původní barokní mobiliář. Jak složitý je to úkol, vidíme např. na mnohaleté snaze o zrestaurování varhan. Neméně složitá situace byla s původními kostelními barokními lavicemi.

Lavice byly zhotoveny přesně před 300 lety ve zlaté éře svatojánského kláštera za opata Kotterovského. Řezbářsky zdobené barokní dubové lavice z kněžiště a oratoře vzaly za své v době zrušení kláštera, když byly prodány do Berouna a do Prachatic. Jejich navrácení již proveditelné není. Zbylé lavice z hlavní lodi kostela byly v 80. letech z kostela odvezeny během vyklízení pro statické práce. Kostel byl v roce 1975 definitivně uzavřen z důvodu betonových injektáží základů. Podle všeho se již tehdy nepočítalo s tím, že by kostel ještě někdy sloužil k církevním účelům. Snad také proto byly tehdy odvezeny i lavice, které byly následně z větší části napevno zabudovány na novém místě v kostele sv. Jiljí v Hořovicích. I zde však pokračovalo jejich chátrání a po téměř 50 letech bylo nutné situaci řešit. S podporou památkářů se v roce 2018 podařilo mezi farnostmi Beroun a Hořovice vyjednat podmínky pro jejich navrácení do Svatého Jana. Do Hořovic tak byly místo restaurování starých pořízeny lavice nové. Ostatně, restaurování historických lavic by bylo dražší, než výroba nových kusů do Hořovic.

Oprava lavic byla rozložena do tří etap. Nejprve byla v roce 2022 opravena skupina krátkých lavic pod kazatelnou, které Sv. Jan nikdy neopustily. O rok později začala oprava hlavních dvou řad

lavic pod kůrem. Těchto šestnáct lavic bylo do kostela zabudováno v srpnu 2024. Na přelomu roku 2024–25 nyní probíhá poslední, třetí etapa opravy postranních lavic blíž ke vchodu a další skupinky lavic u vchodu do jeskyně sv. Ivana. Oprava by měla být dokončena také letos.

Opravy lavic se ujal umělecký truhlář a restaurátor Pavel Hanč. U všech lavic bylo nutné vyrobit nové „pódium“ a nastavit uhnílé či ulámané patice, kterými jsou lavice do „podia“ ukotveny. Následovalo vyspravení či výměna všech dalších poškozených prvků. Většina lavic měla uhnílé či červotočem poškozené spodní části. Poté proběhla patinace, ošetření proti červotoči a napuštění tvrdým podlahovým voskem.

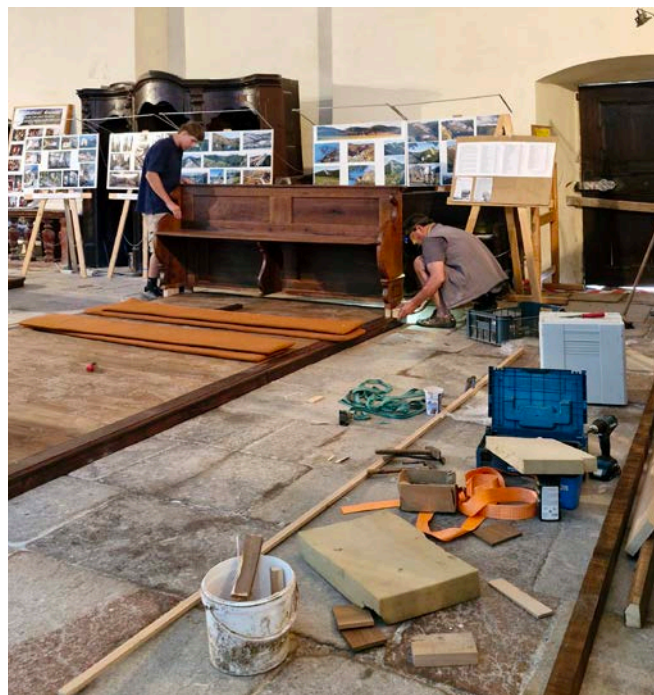
Samotné zkompletování lavic i přes důkladnou přípravu restaurátorů také nebylo bezproblémové. Situaci komplikovaly dva podpěrné pilíře pod kůrem, kterým se lavice musejí vyhýbat. Každá z původních lavic je navíc jinak dlouhá či vysoká, rozdílly jsou až o 8 centimetrů.

Vzhledem k rozsahu poškození a náročnosti odborných prací nebyla generální oprava všech svatojánských kostelních lavic vůbec levnou záležitostí. Na poslední

III. etapu se navíc již nepodařilo získat dotaci. Oprava lavic tak probíhá sedmým rokem a celkové náklady přesáhly částku 1 203 000 Kč. Svatojánská společnost se na ní podílela několika dary v celkové výši 390 000 Kč.

Instalací všech původních lavic se nepatrně sníží kapacita kostela, což se již projevilo např. při vánočních koncertech. Záchrana kostelních barokních lavic ale byla prioritou. Posluchači alespoň ocenili větší pohodlí i autentičtější chrámovou atmosféru. Doufejme, že po předpokládaném zdárném dokončení poslední skupinky lavic již budeme v kostele o něco blíže k další, velmi nákladné akci – opravě svatojánských varhan.

J. ŠEVČÍK

Vánoční koncerty

V závěru roku se konaly dva tradiční vánoční koncerty. 23. prosince již potřicáté zazněla ve Svatojánském kostele Česká mše vánoční od Jakuba Jana Ryby v podání Orchestru VŠE, sólistů z opery Národního divadla a berounského pěveckého sboru Slavoš.

Tuto tradici si lidé zvykli brát jako automatickou součást Vánoc. Ale nic není tak samozřejmé, jak se zdá. Bohužel, nejstarší pěvecký sbor v Čechách Slavoš stále bojuje o svoji existenci a uvidíme, zda se podaří koncert uspo-

řádat i napřesrok. Budeme držet palce.

Současně na jejich žádost oslovujeme případné zájemce o účinkování se sborem, aby se neostýchali a přidali se (třeba i jen na zkoušku) existenci sboru podpořit.

Vánoční koncerty jsou organizačně skutečně velmi náročné. Jen úklid, výzdoba a přípravu kostela letos zajišťovalo přes deset lidí po několik hodin. Členskou základnu SJS tvoří většinově bohužel již staří lidé, a tak na pomoc byla povolána mládež.

Složitější situace nastala na Štědrý den při koncertě sboru Comodo, kdy za pořadatele přišli pouze 3 lidé, kteří museli zvládnout parkování, usadit na 300 posluchačů a postarat se o sbor... Zkrátka v tento den není snadné pro práci, navíc dobrovolnou, někoho sehnat. Dobrou zprávou zůstává, že za toto úsilí, kromě tradičně krásné vánoční atmosféry, bylo vybráno na Svatojánské památky 40 000 Kč. Děkujeme tak za práci pořadatelů i za štědrost posluchačů.

J. ŠEVČÍK

Výroční zpráva Svatojánské společnosti

Svatojánská společnost je v naší obci důležitým spolkem, který významně pomáhá nejen se zajišťováním koncertů a výstav, ale především při opravách zdejších památek a zajištění průvodcovství v kostele a Svatojánském muzeu. Celá výroční zpráva za rok 2024 a přehled hospodaření jsou dostupné na webu svatyjan.cz/spolky-institute/svatojanska-spolcnost/ostatni-informace-o-sjs/.

Na průvodcovství naši členové odsloužili v roce 2024 přes 1 100 hodin. 29. září se konal jubilejní dvoustý koncert za účasti Hradištanu a vzácného hosta pana Jiřího Tichoty, dlouholetého člena Spirituál kvintetu. Na koncertě byla poprvé veřejnosti představena dlouho očekávaná nová kniha Svätý Jan pod Skalou, jejíž křest byl o pár týdnů později pro nás také velkou kulturní událostí. Kromě toho vloni proběhly čtyři další koncerty v kostele; v prosinci zde již potřicáté vystoupil Slavoš na oblíbeném vánočním koncertě. Tento nejstarší pěvecký sbor v Čechách bohužel bojuje o svoji další existenci a není vyloučeno, že jsme Slavoš u nás slyšeli naposled.

Ve Svatojánském muzeu se konala výstava obrázků pana Emila Káry, které byly uspořádány do nových tematic-

kých sérií. V závěru roku byla vyměněna za výstavu olejomalb na téma „Poutníci a poustevníci“, které muzeu věnoval Jan „Hony“ Šafra. Ta bude v muzeu k vidění po celý letošní rok. Každá z uvedených akcí vyžaduje mimořádné pracovní nasazení a je důkazem, že mnoha lidem není kultura v naší obci lhostejná. Tisíce spokojených návštěvníků koncertů i muzea jsou pro nás takovým hnacím motorem. Navíc se nám daří kulturními akcemi stále získávat finance na opravy památek, což je velmi pozitivní a v dnešní době již vzácné.

Z hospodaření Svatojánské společnosti v roce 2024 vybereme pro zprávu jen pár hlavních čísel (celá zpráva je na stránkách SJS v uvedeném odkaze): **Celkové příjmy SJS dosáhly částky 623 154 Kč**, což bylo o 21 000 Kč více,

než v roce 2023. Ale kromě toho jsme převážně od místních sponzorů získali dalších cca 270 000 Kč, které šly přímo na vydání knihy. **Výdaje společnosti byly v tomto roce 595 822 Kč**, z toho na památky putovalo 221 662 Kč. Hlavním výdajem v roce 2024 byl dar farnosti 190 000 Kč na poslední, třetí etapu restaurování původních barokních kostelních lavic. 30 000 Kč jsme věnovali obci na digitalizaci plánů kaple Sv. Maxmiliána, dále bylo poukázáno 10 000 Kč na humanitární pomoc postiženým povodněmi na řece Opavě. Částkou 127 000 Kč jsme podpořili vydání knihy, většina dalších výdajů byla za nákup zboží.

O prospěšnosti práce členů Společnosti nelze pochybovat. Navíc je pro nás v mnohém naplňující, a může být i honorována jako přivýdělek. Za třicet let existence společnosti většina našich členů zestárla či nás navždy opustila. Přesto se stále daří naši činnost provozovat. Rádi bychom mezi sebe přivítali nové lidi, kteří by se chtěli jakýmkoli přičiněním na našem společném díle podílet. Informace rádi podáme osobně ve Svatojánském muzeu, kostele nebo korespondenčně na sjs@svatyjan.cz.

JÍŘÍ ŠEVČÍK ML.

PŘEDSEDA SVATOJÁNSKÉ SPOLEČNOSTI

Zemřela zvonařka Marie Tomášková-Dytrychová

Byla to obdivuhodná žena, která od 80. let vedla jako Mistryně zvonařská zvonařskou dílnu v Brodsku u Přerova, kde bylo pod jejím vedením odlito několik tisíc zvonů. Ty dnes zvoní po celé naší zemi, na Slovensku i jinde. Je autorkou šesti zvonů i v našem svatojánském údolí. Jako první byly odlity dva chybějící zvonky v kostelní věži, které Svatojánská společnost pořídila v roce 1994. Jejich pořízení bylo velmi drahé a Svatojánská společnost tehdy vypsala sbírku, kam začaly chodit desítky a desítky darů od místních občanů i od přátel z větší dálky. I přesto společnost splácela půjčku na zvonky ještě několik let. Sebralo se tehdy i několik desítek kilogramů čisté mědi a starého vosku, kterého je na výrobu zvonů potřeba nemálo. Když tehdy nové zvonky přivezli, byla to velká sláva. Byly vystaveny v kostele, kde si je mohli lidé prohlédnout zblízka a když se pak o svatojánské pouti světily, byla přítomna i zvonařka paní Marie Tomášková-Dytrychová.

Zvonařskému řemeslu se naučila od svého otce, který byl samouk. Vypráví se o něm, že když jednou šel kolem kostela v Brodsku u Přerova, kde pan Dytrych bydlel, zrovna zvonil na věži zvon. Když tu náhle zvon ztratil zvuk a bylo slyšet jen hluché úderky do něčeho, co bývalo zvonem. Zvon praskl. Pan Dytrych vylezl na věž a potvrdilo se, že je to tak. Prasklý zvon nezvoní. Pan Dytrych začal chodit do knihoven a hledal literaturu o výrobě zvonů. Pustil se do práce, zřídil si doma pec na tavení kovů, začal vyrábět modely na formování do písku a začal dělat pokusy. Nakonec opravdu zhotovil nový zvon, který byl stejný jako ten starý prasklý.

Mistr zvonař musí ovládat několik řemesel. Předně musí navrhnout velikost a tvar zvonu tak, aby zvon měl ladění v požadované tónině. To bývá velkým tajemstvím, které se ve zvonařských rodinách předává po celé generace. Dále musí ovládat slévačské řemeslo, umět namíchat zvonovinu ve správném poměru mědi a cínu, musí umět zvon

nazdobit – na zvonech bývají reliéfy s náboženskými motivy a nápisy. Tomu všemu se paní Tomášková naučila a po smrti svého otce v jeho práci pokračovala. Její zvonky budou zvonit ještě v příštích staletích. Zbývá dodat, že později, zejména díky poustevníkovi Ovimu (br. Anděl František Homola, zvaný „Ovečka Boží“), byly pořízeny zvonky ještě na věž kostela (umíráček), do hřbitovní kaple, kaple v Sedlci a poslední pro zvoníčku v Hostimi.

Paní Tomášková zemřela 23. února 2025 ve věku 81 let. Sbohem a děkujeme!

B. ŠEVČÍK

17. února se dožila svého životního jubilea paní PaeDr. Vladimíra Rattayová.

Paní Rattayová sice není svatojánskou občankou, ale narodila se v Sedleckém, resp. „Svatojánském mlýně“, kam dodnes pravidelně jezdívá na chalupu. Je zakládající členkou Svatojánské společnosti a přes 30 let aktivně vykonává průvodcovskou službu ve svatojánském kostele. Ráda se podílí i na pořádání Svatojánských koncertů. Do dalších let jí přejeme hodně sil a zdraví.

Kolik nás je? Utěšeně se rozrůstáme, mládneme! Poslední dobou je Svátý Jan nejméně obydlená část obce, ale pomalu se to obrací. Před rokem se tady narodil Kevin, letos v lednu Lota a snížili tak věkový průměr našich 217 obyvatel těsně pod 40 let.

Dům Přírody ČK Koněprusy V sobotu 29. března proběhne v Koněpruských jeskyních i v okolí na povrchu vítání jara spojené s oslavou ročního výročí od otevření Domu Přírody s jeho expozicemi. Bude zde bohatý program pro všechny věkové kategorie – ideálně pro rodiny s dětmi. Více informací najdete na webu DP Český kras i v našem obecním v kalendáři.

První jarní koncert v kostele se bude konat v sobotu 5. dubna od 16 hodin. Vystoupí zde Smíšený pěvecký sbor Gaudimus RETRO se svými hosty pod vedením Zdeny Součkové. Zazní směr líbivých melodií historických či lidových písní, i klasických sborů. Doporučujeme při návštěvě teplé oblečení či deku, kostel je v tuto dobu ještě studený. Vstupné dobrovolné.

Svátý Jan ze všech stran podesáté.

V sobotu 26. dubna se skuteční desátý výšlap po okolí naší obce, který nás zavede do skanzenu Solvayovy lomy a na další místa NPR Karlštejn, kam obvykle přístup není dovolen (Třesina, vyhlídka Mramor). Občerstvovací zastávka s osvětou proběhne v hospůdce U Krobiána v Hostimi.

V sobotu 17. května otevřeme další výstavu. Eva Čapková je historička umění,

kteřá se zabývá především grafickým dílem Vladimíra Boudníka. Pracuje jako pedagožka v Mnichově, příležitostně působí jako kurátorka a překladatelka, věnuje se také vlastní grafické tvorbě, a tu nám představí na výstavě v sále u infocentra. Vernisáž její výstavy s názvem *Skály vzhlížejí do oblak* bude v sobotu 17. května od 16 hodin.

Jeskyňáři pod Svatým Janem. Jestli někdo není uspokojen poklidným vyčutáváním zjevných krás našeho okolí a stále hledá další a další podněty k bádní a k objevování skrytých světů, pak to jsou především speleologové. Bývají tady často, ale potkáte je zřídka. Neradí se producírují na povrchu. Jsou zalezlí ve spárách a puklinách hluboko pod námi, míří stále hlouběji a dále do temnoty.

Jejich činnost se na povrchu projevuje nejen vrčením elektrocentrály, ale někdy i zakalením pramenů Ivan a Ivanka. To mívá nepříznivý vliv na veřejnost, která si sem s oblibou jezdí načerpat do barelů léčivou minerálku, ale například i na činnost tepelných čerpadel voda-voda v budovách čp. 1 a čp. 29. Dohodli jsme se proto za účasti zástupců AOPK na určitých pravidlech, která doufejme zaručí minimalizaci výše popsaných rizik. Vyvěšením cedule s upozorněním u pramene, ale i ohláškou na obecním webu bude vždy akce ve vývěru inzerována. Na webu proto vznikl speciální prostor pro aktuality z podzemí: www.svatyjan.cz/turistika-volny-cas/prameny-jeskyne/.

Velkoobjemové kontejnery letos přistavíme v těchto termínech:

jaro: sobota 3. května, 8–12 hod.

podzim: sobota 6. září, 8–12 hod.

na obvyklých stanovištích Svátý Jan, Sedlec, Záhrabská horní/dolní.

Uklidme Česko Kromě úklidu vlastní půdy nebo sklepa je ale dobré se porozhlédnout taky po širším okolí, kolem potoka, cest i v lese. Hlavní jarní uklízení akce Uklidme Česko se uskuteční v sobotu 29. března, podzimní termín je 20. září, ale lze se samozřejmě zapojit kdykoliv a kdekoliv. Kromě odpadků nás trápí padajícími kmeny zatarasené

cesty, výmoly nebo blátivé úseky stezek. To vše se dá napravit! Potřebný materiál (rukavice a pytle) můžete dostat na našem obecním úřadu nebo od Veroniky Stolejda Vaskové na Záhrabské.

Neprůjezdné Srbsko V obci Srbsko se od března do října chystají velké investiční akce – oprava krajské silnice a také úpravy veřejných prostranství v oblasti mezi obecním úřadem a lávkou přes Berounku. Povede to k dlouhodobým uzavírkám různých částí nejdříve směrem do Karlštejna, později lávky, přejezdu či směru na Hostim. Pokud častěji jezdíte tímto směrem, sledujte web obce Srbsko nebo si pořiďte aplikaci Munipolis, kterou Srbsko k informování veřejnosti hojně využívá.

Zimní radosti a starosti

Zřejmě máme za sebou další mírnou zimu. Během ledna proběhlo šest výjezdů techniky na naše místní komunikace (MK), v únoru už jen dva. Přestože podmínky jsou objektivně nejnáročnější na Záhrabské, nechávali jsme současně plužit a sypat úseky MK v Sedlci i v Jáně, a to včetně parkovišť. Za březen už nám dodavatel AVE nebude účtovat držení pohotovosti, techniku přestrojili na jiné činnosti a s dalšími výjezdy nepočítají. Přes nepochybné oteplování klimatu měly letos děti několik dnů, kdy se daly provozovat obvyklé zimní radovánky. Na loukách kolem Záhrabské nebo na kopečku vedle hřbitova se dalo docela pěkně drandit a urodilo se tu také několik sněhuláků.

V Sedlci jsme před více než pěti lety zasadili lipovou alej kolem chodníku ke kapliče. Lipky se celkem pěkně ujaly a vloni na podzim jsme je nechali odborně ošetřit a vyměnit opěrné kůly. Štíhlé kmínky tak získaly spolehlivější oporu, na kterou teď konečně bude možné namontovat cedulky se jmény patronů, kteří se na sázení podíleli. Jména těchto dobrovolníků do kvalitního dřeva nezištně vygravírovala firma Duspiva. Instalace tabulek se jmény do aleje bude příležitostí k sousedskému setkání v Sedlci v sobotu 29. března od 15 h. Ohýnek a nápoje budou zajištěny.

